

Lengyel Andor kilenc évtizede

Lengyel Andor okleveles erdőmérnök 90. életévében van.

A Jászságban született. Édesapja jogász. A szülői házban rendszeres vendégek voltak a környék tekintélyes, jóítéletű parasztgazdái. Dr. Lengyel büntetőbíró minden fontosabb ügyének lehetséges kimeneteleit, természetesen az érintetteket névtelenségben tartva, a bírósági tárgyalás előtt megbeszélte valamelyik gazda-vendégével. Fontosnak tartotta, hogy hozott ítéletei ne csak a törvényeknek feleljenek meg, hanem összhangban legyenek a mértékadó helyi emberek igazságérzetével is.

Lengyel Andor erdőmérnöknek az igazság és a méltányosság iránti különös érzéke, amely tetteiben mindig mutatkozott, alighanem e szülőházi hagyományból is táplálkozik.

Miután „felment” Sopronba, ott hamar népszerű lett. Jókedélyű, kártyakedvelő, barátkozó, szerető és szeretetre méltó természete mindenkit levett a lábáról. Számos barátja volt a városiak között is. Ha tehette, hatalmas doberman kutyáját szinte mindenhová magával vitte. Lengyel „Antika” még ma is soproni legenda. Nevének hallatán számos, sok tavaszt látott női szív dobog fel még ma is. Sokan emlékeznek, hogy szegénydiák létére milyen elegánsan öltözött. Az egyik városi tanácsos nem szívesen viselt új holmit: vele „járatta be” öltönyeit.

Tanulmányait könnyen végezte. A negyvenes évek elején a tehetség még nem úgy jelent meg, hogy feltételezett viselője hirdette. Észrevevődött. *Sébor* professzor tanársegédnek hívta meg tanszékére. Társával, *Saly Emillel* még összeállítottak egy jegyzetet *Sébor* professzor előadásai nyomán, azonban a második háború megakasztotta egyetemi pályafutását.

Behívták. Családja követelésére azonnal megházasodott, és már mint leendő atya vonult tartalékos tisztként a frontra, majd került szovjet hadifogságba. A fogság során feltehetőleg módja lett volna magát felvértezni a meg nem haladható ideológiával, sejtet szervezni, akasztásokról meg háború utáni nagy méltóságokról ábrándozni. Lengyel Andor azonban épített. Emeletes házakat tervezett és művezetett. A soproni tanulmányai alapján! Így aztán őt a szovjetek soha nem akarták ejtőernyővel ledobni sehová, hanem dolgoztatták és jó sokáig visszatartották.

Hazatérésekor az illetékes „igazoló bizottság” kiállította a dokumentet, miszerint *Lengyel Andor* nem „a nép ellensége”, ezért állást kaphat. A családapa az egyetemen folytatta volna pályáját, de családi körülményei folytán a Dunántúlon vállalt erdőgondnoki állást. 1954-ben kinevezték az Országos Erdészeti Főigazgatóság budapesti erdőrendezésének vezető főmérnökévé, s gyakorlatilag e beosztásban szolgált évtizedeken át, nyugdíjba menetelig.

Lengyel Andor jó szakember, jó főnök és jó barát. Nem politizált. Semminek nem volt a tagja. Nem publikált, nem szólt hozzá, nem ajánlott fel semmit, nem ígért, nem fenyegetett, nem szervezkedett. Nem nyálazott bélyegeket és más helyeket. Csak dolgozott, bízott, szeretett és vezetett. Mindezt szakmailag kiválóan és egyedülállóan tisztességesen. Mindig támogatta a gyengéket, az elesetteket. Általa felvett és védett szerződéses munkásként megismerhettünk országos sikerű tiltott színeszt, mellőzött filmrendezőt, előzött katolikus papot, forradalmárt, volt fővasutast, rendőrt, huszárezredest. A jól dologozókat, a sokat bírókat viszont mindig hajtotta: „tudod, mindig a jól húzó lovat kell ütni”. A vadakat megszelídítette, a lelombozottakat felemelte. *Lengyel Andor* keze alatt mindenkinek öröm volt a szolgálat.

Személyében egyik utolsót tisztelhetjük abból a nagy generációból, amelyiknek nagy tudása szerénységgel párosult. Említsük meg itt ebből a körből a fenomenális néhai *Palotai Istvánt* is. Igazán szomorú, hogy már szinte nem is emlékszünk rá.

Ha valahol az univerzumban egy magyar erdész szívesen fogadnak, ha az erdőmérnökség „nagy” diplomának számít, ha Skandináviában vagy Amerikában valaki a házat osztja meg veled, az bizony a Lengyel Andoroknak köszönhető. Ha lett volna kandidátusi, doktori vagy éppen akadémikusi fokozat szakmai és emberi tisztességéből, s azt nem kérvényre, hanem érdemre adták volna, talán ma mindenki ismerné őt. Így csak az a pár száz tanítvány, akinek megadatott, hogy munkatársa lehetett, vált valamennyire úriemberré. Talán nem véletlen, hogy szakmánk mostani vezetőinek nagy többsége dolgozott Lengyel Andor vezetése alatt.

Arra ajánlom a ma is vidáman élő

Lengyel Andort, aki mint minden évben, idén október 20-án is remélhetőleg részt vesz az Erdészeti Szolgálat ez évi beregi tanulmányútján, hogy „erdész életutak” vagy hasonló összeállításban szerepeltessék. Ennyivel tartozunk neki – és becsületünknek.

Tóth Miklós

Megnyitó

A Csergezán Pál Alapítvány által hirdetett pályázat kiállításának megnyitóján hangzott el:

A Csergezáni életmű fontos eleme: az erkölcs. Az erkölcs, mely belülről vezérli az embert – és független a mindennapi érdekektől. A siker, a karrier, a jólét vágya és keresése természetesen nem bűn, sőt része az ember lényegének. De a siker, a karrier, a jólét iránti vágy nem gyűrheti maga alá az emberi szuverenitást, az emberi méltóságot, a szabad és bátor álmok megálmodásának isteni adományát.

Csergezán Pál élete és életműve elkerülhetetlenné teszi a kérdést: képesek és képesek vagyunk-e megérteni, elfogadni – vagy legalábbis eltűrni –, azokat, akik kilógnak vagy kiemelkednek a sorból? Én itt és most nem válaszolok erre a kérdésre. Ezt mindenkinek magának kell megtennie. De ami kimondható – sőt: kimondandó –, azt mondjuk ki. El kell tudnunk viselni azt, aki más, aki több, aki nehezebben kezelhető. El kell tudnunk viselni azt, aki tehetségesebb. El kell tudnunk viselni mindazokat, akik nem egyszerűen csak folytatni akarnak valamit, de van tehetségük és bátorságuk valami újat is kezdeni.

Ma, amikor politikai, gazdasági és más érdekektől vezérelve valóságos polgárháború folyik annak eldöntésére, hogy ki vadászhat, ki vadászson ebben az országban, a Csergezán Alapítvány, a kiállító művészek és mi, akik eljöttünk ide, mert fontosnak tartjuk a magyar vadászati kultúra ügyét, szép halkan, de egyértelműen mondjuk ki: Uraim, nem ez a kérdés. A magyar vadászat – és tágabb értelemben természeti értékeink összességének – jövője nem hatalmi, hanem kulturális kérdés. Ne azon vitatkozzunk, hogy ki, hanem azon, hogy hogyan...

És ez nem csak a vadászatra igaz.

Békés Sándor